Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 14 december 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EG) nr 805/2004 – Tillämpningsområde – Europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar – Exekutionstitlar som kan intygas vara en europeisk exekutionstitel – Beslut om rättegångskostnaderna som tagits in i en dom som inte rör en obestridd fordran – Omfattas inte”

I mål C-66/17,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań-Grunwald och Jeżyce, kansliort Poznań, Polen) genom beslut av den 31 januari 2017, som inkom till domstolen den 7 februari 2017, i målet

Grzegorz Chudaś,

Irena Chudaś

mot

DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas samt domarna C. Toader (referent) och A. Prechal,

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom M. Wilderspin och A. Stobiecka-Kuik, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: polska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artikel 4 led 1 och av artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, 2004, s. 15, och rättelse i EUT L 97, 2005, s. 64).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Grzegorz Chudaś och Irena Chudaś (nedan gemensamt kallade makarna Chudaś) och å andra sidan DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft angående en ansökan om att ett beslut om rättegångskostnaderna som tagits in i en dom som inte rör en obestridd fordran ska intygas vara en europeisk exekutionstitel.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 4–7 i förordning nr 805/2004 anges följande:

”(4) Den 30 november 2000 antog rådet ett åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område [(EGT C 12, 2001, s. 1)]. I åtgärdsprogrammets första etapp ingår att exekvaturförfarandet avskaffas, dvs. det införs en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar.

(5) Begreppet obestridda fordringar bör täcka alla situationer i vilka en borgenär, med hänsyn till att gäldenären bevisligen inte har bestritt arten och storleken av en fordran, har utverkat en dom mot gäldenären eller en annan verkställbar handling som kräver uttryckligt godkännande av gäldenären, antingen det är en inför domstol ingången förlikning eller en officiell handling (acte authentique).

(6) Uteblivet bestridande enligt artikel 3.1 b kan anta formen av utebliven inställelse vid en domstolsförhandling eller underlåtenhet att efterkomma domstolens uppmaning att underrätta om avsikten att skriftligen gå i svaromål.

(7) Denna förordning bör tillämpas på domar, inför domstol ingångna förlikningar och officiella handlingar avseende obestridda fordringar samt på beslut som har meddelats efter att talan har förts mot domar, inför domstol ingångna förlikningar och officiella handlingar, vilka har intygats vara europeiska exekutionstitlar.”

4 Artikel 2 i förordning nr 805/2004 har rubriken ”Tillämpningsområde”. I artikel 2.1 föreskrivs följande:

”Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor eller statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (’acta iure imperii’).”

5 Artikel 3 i förordningen har rubriken ”Exekutionstitlar som skall intygas vara europeiska exekutionstitlar”. I artikel 3.1 b föreskrivs följande:

”Denna förordning skall tillämpas på domar, förlikningar som ingåtts inför domstol och officiella handlingar avseende obestridda fordringar.

En fordran skall anses som obestridd, om

…

b) gäldenären aldrig har bestritt den i enlighet med relevanta processuella krav i ursprungsmedlemsstatens lagstiftning under domstolsförfarandet, …”

6 I artikel 4 i förordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med

1. *dom*: varje avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat oavsett dess rubricering, såsom dom, beslut eller förordnande om verkställighet, liksom domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader,

2. *fordran*: en fordran som avser betalning av ett bestämt penningbelopp och som är förfallen till betalning eller vars förfallodag anges i domen, den inför domstol ingångna förlikningen eller officiella handlingar,

…”

7 Artikel 6 i förordningen har rubriken ”Krav för intyg om europeisk exekutionstitel”. I artikel 6.1 a föreskrivs följande:

”1. En dom avseende en obestridd fordran som har meddelats i en medlemsstat skall vid varje ansökan till den domstol som har meddelat domen intygas vara en europeisk exekutionstitel, om

a) domen är verkställbar i ursprungsmedlemsstaten …”

8 Artikel 7 i förordningen har rubriken ”Rättegångskostnader” och där föreskrivs följande:

”När en dom inbegriper ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna, inklusive räntor, skall domen intygas vara en europeisk exekutionstitel även avseende kostnaderna, såvida inte gäldenären, i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning, under domstolsförfarandena särskilt bestrider skyldigheten att bära sådana kostnader.”

9 Artikel 16 i förordningen har rubriken ”Vederbörlig underrättelse till gäldenären om fordran” och där föreskrivs följande:

”För att gäldenären på vederbörligt sätt skall ha underrättats om fordran, skall stämningsansökan eller motsvarande handling ha innehållit följande uppgifter:

…

b) Vilket belopp fordran uppgår till.

…”

10 Kapitel VII i förordning nr 805/2004 har rubriken ”Förhållande till andra gemenskapsrättsakter”. I detta kapitel ingår artikel 27, som i sin tur har rubriken ”Förhållande till förordning (EG) nr 44/2001”, och där föreskrivs följande:

”Denna förordning skall inte påverka möjligheten att söka erkännande och verkställighet i enlighet med förordning (EG) nr 44/2001 [av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1)] av en dom, en vid domstol ingången förlikning eller en officiell handling avseende en obestridd fordran.”

Polsk rätt

11 I artikel 189 i ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (lag om civilprocessen) av den 17 november 1964 (konsoliderad version Dz. U. nr 43, position 296), i ändrad lydelse (Dz. U. 2016, position 1822) (nedan kallad civilprocesslagen) anges att en enskild får väcka talan vid domstol om fastställelse av att ett visst rättsförhållande eller en viss rättighet består, under förutsättning att käranden har ett legitimt intresse av ett sådant fastställande.

12 Enligt artikel 108.1 i civilprocesslagen ska varje avgörande varigenom målet slutligt avgörs innehålla ett beslut om rättegångskostnaderna.

13 Enligt artiklarna 339 och 340 i civilprocesslagen ska rätten meddela en tredskodom om svaranden uteblir från förhandlingen och inte har lämnat några skriftliga eller muntliga förklaringar. I artikel 343 i civilprocesslagen anges att tredskodomen alltid ska delges båda parterna, tillsammans med en upplysning om vilka överklagandemöjligheter som finns. Enligt artikel 344 § 1 i civilprocesslagen kan part mot vilken tredskodom getts ansöka om återvinning inom två veckor från den dag då domen delgavs denne. Enligt artikel 394 § 1 punkt 9 och 394 § 2 i civilprocesslagen kan en part, om denne inte ansöker om återvinning, inom en vecka överklaga förstainstansdomstolens beslut om rättegångskostnaderna till appellationsdomstolen.

14 I artikel 795^1 i civilprocesslagen anges att på begäran av borgenären ska den domstol som har meddelat domen utfärda ett intyg om europeisk exekutionstitel, om domen uppfyller de villkor som anges i förordning nr 805/2004.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

15 Makarna Chudaś väckte talan vid Sąd Rejonowy w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań-Grunwald och Jeżyce, kansliort Poznań, Polen) om fastställelse av att de förvärvat äganderätten till en personbil. Distriktsdomstolen uppmanade med anledning därav DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, med säte i Oberursel (Tyskland), att inträda i målet som svarande.

16 Den 30 mars 2016 delgavs DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft per post en kopia av stämningsansökan (i tysk översättning) samt en kallelse till förhandlingen den 18 maj 2016 och ålades att inkomma med svaromål inom 30 dagar. Bolaget inkom inte med svaromål och inställde sig inte heller till förhandlingen.

17 Vid sådana förhållanden meddelade Sąd Rejonowy w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań-Grunwald och Jeżyce, kansliort Poznań) den 18 maj 2016 tredskodom, i vilken den slog fast att makarna Chudaś hade förvärvat äganderätten till den aktuella personbilen och förpliktade DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft att ersätta makarna Chudaś rättegångskostnader till ett belopp på 3 900 polska zloty (PLN) (ungefär 921 EUR).

18 Den 4 juli 2016 delgavs DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft per post på den adress där bolaget har sitt säte en kopia av tredskodomen (i tysk översättning), tillsammans med en upplysning om möjligheten att ansöka om återvinning av tredskodomen inom två veckor samt om möjligheten att inom en vecka ge in ett klagomål avseende rättegångskostnaderna.

19 DA Deutsche Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft ansökte inte om återvinning av tredskodomen, vilken således vann laga kraft den 19 juli 2016.

20 Den 11 oktober 2016 inledde makarna Chudaś det förfarande varom nu är fråga, genom att ge i en ansökan om att den del av domen av den 18 maj 2016 som rör rättegångskostnaderna ska intygas vara en europeisk exekutionstitel.

21 Den hänskjutande domstolen är i huvudsak osäker på huruvida en sådan ansökan omfattas av tillämpningsområdet för förordning nr 805/2004.

22 Den har i det avseendet anfört att en bokstavstolkning av artikel 7 i förordning nr 805/2004, särskilt användningen av ordet ”även” i den artikeln, skulle kunna leda till slutsatsen att ett intyg om europeisk exekutionstitel endast kan utfärdas i fråga om rättegångskostnader när domen i huvudsaken avser en obestridd fordran och således kan intygas vara en europeisk exekutionstitel.

23 Enligt den hänskjutande domstolen skulle emellertid en teleologisk tolkning av bestämmelserna i förordning nr 805/2004 kunna leda till slutsatsen att ett beslut om rättegångskostnaderna kan anses utgöra en dom avseende en obestridd fordran och därmed intygas vara en europeisk exekutionstitel enligt förordningen.

24 Under dessa omständigheter beslutade Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu (Distriktsdomstolen i Poznań-Grunwald och Jeżyce, kansliort Poznań) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Ska artikel 4 led 1 jämförd med artikel 7 i [förordning nr 805/2004] tolkas på så sätt att ett intyg om europeisk exekutionstitel kan utfärdas för ett beslut om ersättningsskyldighet för rättegångskostnader, som tagits in i en fastställelsedom om en rättighets bestånd?”

Prövning av tolkningsfrågan

25 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 4 led 1 och artikel 7 i förordning nr 805/2004 ska tolkas på så sätt att ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna som tagits in i en dom som inte rör en obestridd fordran kan intygas vara en europeisk exekutionstitel.

26 Den hänskjutande domstolen är osäker på huruvida den talan som förs i det nationella målet omfattas av tillämpningsområdet för nämnda förordning. Makarna Chudaś ansökan om intyg om europeisk exekutionstitel avser nämligen enbart den del som gäller rättegångskostnader i en dom som på grund av huvudsaken i målet – det vill säga fastställelse av huruvida en äganderätt består eller inte – inte själv är verkställbar och därför inte omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning.

27 Det materiella tillämpningsområdet för förordning nr 805/2004 framgår bland annat av artikel 2.1 jämförd med artiklarna 3.1 och 4 led 2 i förordning nr 805/2004. Enligt dessa bestämmelser är förordningen tillämplig på privaträttens område och ska tillämpas på domar, förlikningar som ingåtts inför domstol och officiella handlingar avseende obestridda fordringar. Med fordringar avses enligt förordningen sådana som avser betalning av ett bestämt penningbelopp och är förfallna till betalning eller vars förfallodag anges i domen, den inför domstol ingångna förlikningen eller officiella handlingar.

28 För att en dom ska kunna intygas vara en europeisk exekutionstitel enligt artikel 6 i förordningen måste den avse en obestridd fordran och uppfylla vissa i artikeln angivna villkor. Ett av dessa villkor är det som anges i led a i punkt 1 i artikeln, nämligen att domen är verkställbar enligt ursprungsmedlemsstatens lag.

29 Vad beträffar rättegångskostnader innehåller förordning nr 805/2004 särskilda bestämmelser. I artikel 7 i förordningen anges att när en dom inbegriper ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna, ska domen intygas vara en europeisk exekutionstitel även avseende kostnaderna, såvida inte gäldenären, i enlighet med ursprungsmedlemsstatens lagstiftning, under domstolsförfarandet särskilt har bestritt skyldigheten att bära sådana kostnader.

30 Som den polska regeringen och Europeiska kommissionen har påpekat, framgår det av lydelsen i denna bestämmelse att ett beslut om rättegångskostnaderna inte betraktas som ett självständigt beslut enligt förordning nr 805/2004, eftersom förordningen endast är tillämplig på rättegångskostnader när de är föremål för ett accessoriskt beslut som är intaget i en dom rörande huvudsaken. Användningen av ordet ”även” i artikel 7 i förordningen visar nämligen på att ett ”verkställbart beslut om rättegångskostnaderna” ska intygas vara en europeisk exekutionstitel endast om avgörandet i huvudsaken avser en obestridd fordran, vilket överensstämmer med förordningens syfte.

31 Denna slutsats påverkas inte av bestämmelserna i artikel 4 i förordning nr 805/2004, som har rubriken ”Definitioner”. I det avseendet kan det visserligen konstateras att artikel 4 led 1 definierar begreppet ”dom” som att det omfattar varje avgörande som har meddelats av en domstol i en medlemsstat, inbegripet bland annat ”domstolstjänstemans beslut i fråga om rättegångskostnader” och att ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna i princip utgör en ”fordran” i den mening som avses i definitionen i artikel 4 led 2 i förordningen.

32 Såsom framgår av punkt 29 ovan gäller emellertid enligt de särskilda bestämmelserna om rättegångskostnader i artikel 7 i förordning nr 805/2004 att ett beslut om rättegångskostnaderna inte självständigt från ett huvudavgörande avseende en obestridd fordran kan intygas vara en europeisk exekutionstitel. Eftersom beslutet om rättegångskostnaderna är nära knutet till avgörandet i huvudsaken, och det endast är detta som kan motivera att en dom intygas vara en europeisk exekutionstitel, kan definitionerna i artikel 4 i förordningen inte anses påverka själva tillämpligheten av förordningen.

33 Den hänskjutande domstolen frågar sig huruvida syftena med förordning nr 805/2004 skulle kunna leda till en annan slutsats. Enligt artikel 1 i förordningen är det huvudsakliga syftet med förordningen att införa en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar, vilket, genom att det fastställs miniminormer, kommer att möjliggöra fri rörlighet för domar, förlikningar som ingåtts inför domstol och officiella handlingar i alla medlemsstater utan att erkännande och verkställighet ska föregås av mellanliggande förfaranden i den medlemsstat där verkställighet begärs. Med hänsyn till att villkoren för att tillämpa det genom förordningen införda systemet för undantag från den allmänna regeln om erkännande av domar ska tolkas strikt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2012, G, C-292/10, EU:C:2012:142, punkt 64), kan emellertid nyss nämnda syfte inte anses föranleda en annan tolkning av förordningens tillämpningsområde än den som följer av lydelsen i artikel 7 i förordningen.

34 I förevarande fall framgår det av beslutet om hänskjutande att huvudsaken i det nationella målet rörde en talan om fastställelse av att en äganderätt till lös egendom består, närmare bestämt äganderätten till ett visst fordon, och inte en obestridd fordran. En sådan talan omfattas inte av tillämpningsområdet för förordning nr 805/2004, och ett beslut om rättegångskostnaderna som är hänförligt till en talan av sådant slag kan därför inte heller intygas vara en europeisk exekutionstitel enligt denna förordning.

35 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 4 led 1 och artikel 7 i förordning nr 805/2004 ska tolkas på så sätt att ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna som tagits in i en dom som inte avser en obestridd fordran inte kan intygas vara en europeisk exekutionstitel.

Rättegångskostnader

36 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

Artikel 4 led 1 och artikel 7 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar ska tolkas på så sätt att ett verkställbart beslut om rättegångskostnaderna som tagits in i en dom som inte avser en obestridd fordran inte kan intygas vara en europeisk exekutionstitel.

Underskrifter